

Handläggare

Ingrid Strengsdal

Johanna Berglind de Backer

Datum

2022-11-21

Diarienummer

Samverkansavtal Värmland första mandatperioden 2019–2022

Detta PM har tagits fram för att ge en bild av samverkansavtal Värmlands första mandatperiod och är tänkt att vara ett underlag för dialog i Värmlandsrådet.

Innan 2019 – bakgrund regionbildningsprocess

Regionbildningsfrågan har varit aktuell under lång tid. Det har funnits flera olika statliga utredningar i frågan. Redan på 1990-talet gjordes försöksverksamhet med två regioner som senare permanentades. Under mandatperioden 2015–2018 bildades ett antal regioner och efter valet 2018, med början 1 januari 2019, bildar de sju kvarvarande landstingen regioner. Region Värmland är en av dessa.

Den nya organisationen Region Värmland bildas av en sammanslagning av Landstinget i Värmland, Region Värmland Kommunalförbund, Värmlandstrafik AB och Karlstadsbuss.

Förberedelser hade pågått under en tid och arbetet resulterade 2018 i att samtliga kommunfullmäktigeförsamlingar och dåvarande landstingsfullmäktige beslutade anta ”Samverkansavtal Värmland”, ett avtal som hela samverkansstrukturen grundar sig på. Avtalet beskriver syfte, principer och ansvarsfördelning mellan parterna. Det reglerar också formerna för samverkan inom ramen för samverkansstrukturen. Genomgående är att strukturen är en politisk samverkansarena och inte kommunalrättsligt organ.

Uppstart

Den 25 januari 2019 samlas Värmlandsrådet för allra första gången. I Värmlandsrådet, som är en politisk samverkansarena, ingår förtroendevalda från Värmlands kommuner och Region Värmland. Det är två förtroendevalda från varje kommun, varav den ena är kommunstyrelsens ordförande och den andra väljs av kommunen och är förslagsvis från oppositionen. Från Region Värmland deltar presidierna i regionens styrelse och nämnder (hälso- och sjukvårdsnämnden, regionala utvecklingsnämnden, kollektivtrafiknämnden och kultur- och bildningsnämnden).

Vid första mötet genomfördes work-shop där de förtroendevalda, tillsammans med ledande tjänstepersoner från kommunerna och regionen, (då kallades de Värmlandsrådets arbetsgrupp, nu kallas de Direktörsberedningen) kring vilka frågor som det är viktigt att Värmlandsrådet samverkar kring. Avtalet ger en god vägledning men de förtroendevalda som ingår i rådet behöver ge sin bild.

Värmlandsrådet bedömde att de viktigaste frågorna att samverka kring är:

- Hur kan vi lyfta Värmland till att vara en förebild i Sverige
- Regionalutveckling
- Hållbar utveckling
- Strategiska utvecklingsfrågor
- De frågor som anges i samverkansavtalet
- Hitta former för hur region och kommuner kan samverka för att utveckla Värmland
- Kompetensförsörjningen
- Sjukvård psykisk ohälsa missbruk
- Infrastruktur
- Värmland som inflyttningsslän
- Andras bild av Värmland
- Att hitta framgångsrika lösningar och utvecklingsområden inom regionens verksamhetsområden för att stärka Värmland att vara en bra plats att leva och verka
- Sådant som är meningsfullt för invånarna

Årliga prioriteringar

Samverkansavtalet anger att Värmlandsrådet ska ta fram årliga prioritering av de frågor som kräver en särskild hantering och fördjupad samverkan. Utifrån ett gediget arbete kunde rådet vid möte i januari 2020 enas om fyra årliga prioriteringar. Dessa är av en mer övergripande karaktär och har legat kvar under hela mandatperioden.

Prioriteringarna är:

Relationen till Norge
Infrastruktur
God och nära vård
Kompetensförsörjning

Relationen till Norge

Utveckla relationerna med de framtida norska storregionerna, Viken, Oslo och Innlandet, Säkerställa kopplingarna och länken till Osloregionen. Relationerna inkluderas med Värmlands grannregioner samt ingående regioner längs med sträckan Oslo-Stockholm.

Infrastruktur

Fortsätta arbetet med infrastruktur med fokus på sträckan Oslo-Stockholm och att öka de statliga underhållsmedlen till Värmland. Även satsningar som inbegriper bredbandsutveckling och digitalisering, utveckling av resecentrum, Karlstad Airport framtida finansiering och länstransportplanens genomförande

God och nära vård

Uppdrag att utveckla en modern, jämlik, tillgänglig och effektiv vård

- Samverkan mellan Värmlands kommuner och Region Värmland
- Användning av ny teknik för utvecklade arbetssätt
- Stärka medarbetares digitala kompetens
- Personcentrering
- Kompetensförsörjning som stödjer arbetsväxling

Kompetensförsörjning

Kartlägga det framtida värmländska kompetensförsörjningsbehovet och identifiera de strukturella utmaningar som den värmländska arbetsmarknaden står inför. Viktigt att arbeta med målsättning om höjd utbildningsnivå och förbättra kompetensmatchningen.

Första året

Det första samverkansåret 2019 präglas av uppstart och uppstart av process att hitta former för samverkan. Finna former för Värmlandsrådet och för Ordföranderådet (som då hette Värmlandsrådets arbetsutskott).

Under året lyftes många frågor av samverkanskaraktär och gäster från myndigheter, organisationer och andra aktörer deltog vid mötena. Exempel är polisen, länsstyrelsen, arbetsförmedlingen mfl.

Pandemi

I januari 2020 hölls Värmlandsrådets första konferens i Västerås. Inför konferensen hade Värmlandsrådet haft dialog om att Värmlandsrådet genom sina årliga konferenser under de tre kommande åren årligen skulle följa viktiga regioner i vår närhet. Först ut var Mälardalen, som sedan skulle följas av Norge (Oslo och gränsregioner) och Västra Götaland. Så blev inte fallet då det kom en pandemi i vägen. En pandemi som förändrade alla förutsättningar.

Den första konferensen hölls och rådet enades om de årliga prioriteringarna. Men bara någon dryg månad efter konferensen upptäcktes de första fallen av covid-19 i Värmland. Ingen visste det då, men det blev början till en enorm krissituation och en omställning för rådets arbete.

I den krissituation som snabbt uppstod och som i det inledande skedet berörde hälso- och sjukvården tog regionerna på sig en "ledartröja". För Värmlands del organiserades samverkansstrukturen genom Värmlandrådet snabbt och effektivt genom regelbundna digitala möten där alla parter fick samma information vid samma tillfälle. Samordning och samma information blev ledord.

Värmlandrådet hade ett antal extrainsatta möten, länsstyrelsen var inbjudna till samtliga möten. För tjänstepersoner inom region, kommun och länsstyrelsen hölls digitala veckoavstämningar.

Våra möten hölls sedan digitala hela 2020 och 2021 och en bit in på 2022.

Utvärdering

I samverkansavtalet står det angivet att avtalet skulle utvärderas under första halvåret 2021. Trots pågående pandemi valda alla parter att fullfölja avtalet och en utvärdering gjordes via externa konsult. Utvärderingsmetod var intervjuer och över 40 intervjuer genomfördes. Resultat presenterades vid digital konferens i juni 2021.

Resultatet och analysen presenterades i form av 27 rekommendationer från utredaren för att förtydliga samverkansstrukturen. Värmlandrådet gav uppdrag till Direktörsberedningen att arbeta processinriktat med rekommendationerna med målsättning att genomföra dem. Arbetet pågick under hösten 2021 med flera avrapporteringar. I januari 2022 presenterades resultatet som blev ett tillägg/förtydligande till samverkansavtalet. Detta tillägg, eller förtydligande, heter "Värmlandrådets arbetsformer". Här finner man tydliggörande kring roller och ansvar samt sakområdesforum.

Nya namn på råden och förtydligande av roller

Värmlandrådet har kvar sitt namn men dess roll har förtydligats. Värmlandrådet ska vara en arena för bred dialog, erfarenhetsutbyte och information. Det ska finnas möjlighet till bred förankring i Värmlandrådet.

Möjlighet för information från externa parter, där informationen behöver komma hela den politiska ledningen till kännedom.

Ordföranderådet består av respektive kommunstyrelseordförande samt ordförande för regionstyrelsen och för hälso- och sjukvårdsnämnden, regionala utvecklingsnämnden, kollektivtrafiknämnden och kultur- och bildningsnämnden.

Ordföranderådet tar ställning i specifika ärenden, gör så kallade ställningstaganden. Ordföranderådet är rätt forum för ärenden som senare ska fattas beslut om av part/parterna. Ställningstagandena blir en del av ärendeberedningen inför beslut hos kommunerna och/eller Region Värmland.

Vid behov är det Ordföranderådet som ska se över de prioriterade områden som tagits fram

Ordföranderådet är också uppdragsgivare till Direktörsberedningen.

Direktörsberedningen består av region- och kommundirektörer. Kopplade till Värmlandsrådet och Ordföranderådet. Direktörsberedningen ansvarar för att samordna och organisera de processer som krävs för att genomföra de gemensamma utvecklingsinsatserna. Direktörsberedningen bereder och kommer med förslag på hur specifika frågeställningar, ärenden och processer ska hanteras vidare. De träffas kontinuerligt (minst ½ dag varje månad).

Samverkansformer

I avtalet finns sakområdesråd (numera sakområdesforum) beskrivet. De är politiska samverkansarenor mellan regionen och kommunerna i specifika sakfrågor.

Sedan våren 2022 finns det tre sakområdesforum; hälso- och sjukvårdsforum, kultur- och bildningsforum samt kollektivtrafik- och regionalt utvecklingsforum.

Forumerna kommer att ha mellan 1–3 möten under 2022. Hälso- och sjukvårdsforum och kultur- och bildningsforum har tre möten vardera och kollektivtrafik- och regionalt utvecklingsforum har ett möte.

Forumerna har lyft skilda frågor inom sina respektive ansvarsområden: Forumerna har fått information från tjänstepersoner i frågor och är en dialogarena mellan parterna.

Fjärde året

Innevarande år, 2022, är det fjärde och sista året i första mandatperioden.

Under året har många frågor hanterats i samverkansstrukturen. I början av året hölls digital konferens med Norgetema, steg två i planering att följa våra närliggande regioner.

Värmlandsstrategin är och har varit en återkommande fråga som lyfts och det pågående arbetet har avrapporterats till rådet.

Möten under 2022 har även ägnats åt de förtroendevaldas situation i samband med val och politiskt uppdrag, vad finns det för hot mot demokratin?

Under mandatperioden har rutin för hur ställningstaganden ska göras utvecklats processororienterat. Grunden för ställningstaganden är att Ordföranderådet inte kan fatta några formella beslut utan gör ställningstaganden som sedan slussas vidare till aktuell huvudman, regionen och/eller kommun, för formellt beslut.

Under första mandatperioden har ställningstaganden gjorts där samtliga huvudmän fattat beslut (exempelvis överenskommelse om gemensamma resurser för Värmlandsstrategins genomförande, avtal om Business Region Värmland, suicidprevention samt målbild för god och nära vård).

Exempel där Region Värmland fattat beslut, efter ställningstagande gjorts av Ordföranderådet, är tillgängliggörande av de gemensamma resurserna och fördelning av länsgemensamma resurser inom psykisk hälsa.

Fortsatt utveckling

Värmlandsrådet har en webbplats där nödvändig och viktig information kring samverkansstrukturen finns samlad. Här finns information om samverkan, avtal som reglerar samverkan, förteckning över ledamöter som ingår i samverkansstrukturens olika delar, information om möten (kallelser, program, minnesanteckningar och presentationer) och ett årshjul där man kan finna datum för olika möten och vilka frågor som behöver lyftas på respektive möte. Denna funktion är inne i ett intensivt utvecklingskede.

Nu avrundas den första mandatperioden för ny samverkansstruktur för Värmland och de kan vara ett tillfälle att reflektera över om och i så fall hur samverkan mellan region och kommun förändrats under dessa fyra år.

Ovan nämnda är en del av det som hanterats inom samverkansstrukturen den här mandatperioden men det är inte heltäckande. Däremot finns allt samlat på webbplatsen och i regionens diarium.

Inför nästa mandatperiod fortsätter arbetet som påbörjats och det första mötet med nya Värmlandsrådet är den 20 januari 2023.

För Värmlandsrådet

Ingrid Strengsdal
Chef Värmlandsrådsavd

Johanna Berglind De Backer
Koordinator Värmlandsrådsavd

Till detta PM bifogas ppt-presentation